

Impacte de les recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

Mavi Carrasco Rocamora

Marta Corcoy Rius

Cristina Guiu Monte

Montserrat Puig Mollet

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Febrer de 2019

Amb el suport de:

ÍNDEX

0. INTRODUCCIÓ	3
1. ANÀLISI GENERAL. Mostra 2018.....	6
2. REPERCUSSIÓ MEDIÀTICA	15
3. ANÀLISI DELS ASPECTES DE LES RECOMANACIONS	18
4. ANÀLISI DE TITULARS	22
5. CONCLUSIONS	27
6. ANNEX RELACIÓ DE TITULARS.....	29

0. INTRODUCCIÓ

L'any 2004, el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona varen elaborar unes Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als programes informatius i d'entreteniment als Mitjans de Comunicació, a partir d'una comissió constituïda a l'efecte.

Aquestes recomanacions es van actualitzar el 2009. A tal efecte es va crear una comissió formada per les entitats que ja van participar l'any 2004 a la qual s'hi han sumat l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona (creada el 2004), el Programa de Seguretat contra la Violència Masclista del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (creat el 2007) i l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació.

El document vigent conté 15 punts que incideixen essencialment en l'obtenció de la notícia, en la redacció, el llenguatge, els rols i el context en què cal elaborar les informacions sobre violència de gènere.

Les recomanacions també incideixen en el canvi legislatiu produït des de l'any 2004 amb la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista que estableix la definició de violència masclista.

Des de l'Associació de Dones Periodistes, cada any, des del 2006, fem l'anàlisi sobre com els mitjans de comunicació han aplicat en el seu dia a dia informatiu aquestes recomanacions i com informen sobre la violència masclista. Tot seguit mostrem la metodologia i els resultats del 2018, el 12è any consecutiu de la recerca.

EL PROJECTE: OBJECTIUS I METODOLOGIA

L'objectiu de la recerca és analitzar com els mitjans de comunicació tracten el fenomen de la violència masclista.

En l'edició d'enguany, hem continuat amb els nous paràmetres d'estudi que vam introduir en la recerca del 2017. Així, tot i mantenir la mateixa metodologia que apliquem aplicant des del primer any que es va iniciar aquest estudi al 2006, hem analitzat totes les informacions publicades al llarg de l'any 2018. El fet de fugir d'una mostra reduïda ens

permet veure quina ha estat la repercussió mediàtica de tots els casos d'assassinats, segons els recomptes oficials¹ per violència en l'àmbit de la parella.

També, hem cregut oportú fer una anàlisi més qualitativa. En aquest cas, ens hem fixat exclusivament en els titulars.

D'altra banda, hem continuat utilitzant una mostra per treballar com estan aplicant els mitjans tots els punts que les Recomanacions abans esmentades.

La mostra

Els mitjans que formen part de l'anàlisi continuada són els següents:

EL PUNT AVUI

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

EL PAÍS

LA VANGUARDIA

EI MUNDO

ARA (aquest diari s'analitza per primera vegada aquest any)

Període

Per una banda, i tal i com ja vam fer en l'edició del 2017, hem comptabilitzat i estudiat totes les informacions aparegudes en els diaris de la mostra. Això ens permet observar quina ha sigut la repercussió mediàtica dels casos oficials de víctimes per aquest motiu.

D'altra banda, i continuant l'anàlisi realitzat en les investigacions de les edicions anteriors, hem estudiat amb més profunditats les informacions dels mesos de gener i setembre. En aquest punt és on analitzem els aspectes derivats de les recomanacions.

---

¹Les fonts utilitzades per comptabilitzar el nombre total de víctimes per violència masclista són de l'Insituto de la Mujer i de la pàgina feminicidios.org

Base de dades

Hem creat una base de dades en la qual hem introduït els ítems necessaris per fer l'anàlisi, a partir de les principals recomanacions sobre el Tractament de la Violència de Gènere en els Mitjans de Comunicació.

Són els següents:

- Títol sencer de la notícia
- Dia de la setmana, mes i any en què s'ha publicat
- Secció
- Pàgina
- Ubicació de la notícia
- Evolució i extensió de les informacions
- Gèneres periodístics
- Opinió. Tipus
- Informació. Tipus
- Víctimes i agressors, origen, anonimats. On s'informa sobre aquests aspectes. El fet migratori
- Contingut de la informació. Protagonistes
- Antecedents. Conseqüències per a l'agressor
- Fotografia. Tipus
- Gràfics. Estadístiques
- Consulta fonts. Tipus de fonts
- Contextualització de la informació
- Lèxic i estereotips
- Titulars

Un cop elaborada i completada aquesta base de dades, s'han processat els resultats en un programa informàtic.

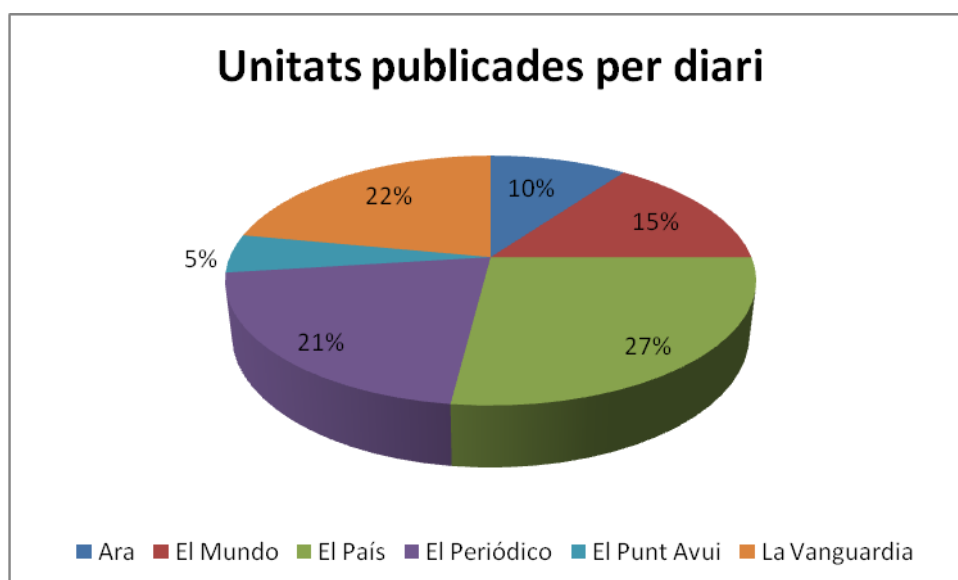
S'han extret les dades que són susceptibles de ser presentades amb gràfics o taules i les oferim amb els corresponents comentaris o interpretacions que se'n deriven i la resta es tracta de forma qualitativa.

1. ANÀLISI GENERAL. Mostra 2018

Durant l'any 2018 es van publicar 411 unitats informatives relacionades amb la violència vers les dones en l'àmbit de la parella. Així, podem dir que per cada diari s'han publicat una mitjana de 68,5 notícies. Així, el volum d'informacions sobre violència envers les dones en l'àmbit de la parella és pràcticament el mateix que a l'any 2017, quan el total d'informacions sumaven 409.

Ara bé, no tots els diaris donen la mateixa importància a aquest tema i, per tant el nombre de notícies publicades entre dos diaris pot variar considerablement. Així, observem:

Gràfic 1

A diferència de l'any 2017, en què *El Periódico de Catalunya* sumava gairebé un quart de totes les informacions publicades, enguany, el diari que més unitats informatives treu a la llum sobre aquest tema és *El País*, amb un 27% de el total. El segueixen *La Vanguardia* amb un 22% i *El Periódico de Catalunya* amb el 21% del total. El diari que continua fent menys ressò és *El Punt Avui*, que a l'igual que l'any passat, només engloba el 5% de tots els textos publicats.

D'aquestes 411, 3 d'elles, no arriba al 1% (0,7%), han aparegut en portada. Totes les portades són d'*El Periódico de Catalunya*.

1.1 Gèneres periodístics

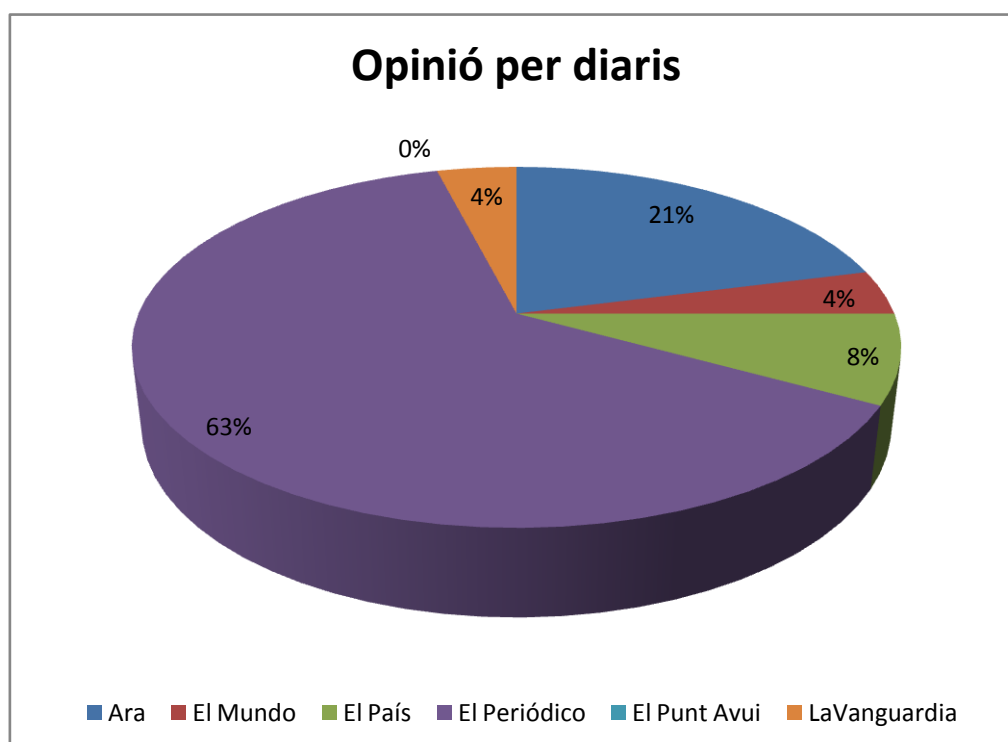
El 94% de les unitats informatives corresponen a gèneres informatius. Per tant, el 6% són articles d'Opinió. Això sí que resulta una trencada de tendència amb les anteriors edicions de l'estudi. Els articles d'Opinió sempre havien representat entre el 10% i el 12% de totes les informacions publicades. Per tant, enguany, detectem una baixada d'aquest tipus d'unitat publicades.

1.1.1- L' Opinió

El 80% de les unitats d'opinió publicades corresponen a articles d'Opinió i/o columnes fixes. Les editorials representen el 20%, són 5 i totes publicades per *El Periódico de Catalunya*.

Només apareixen dos articles signats per homes, un a *El País* i l'altre a *El Mundo*.

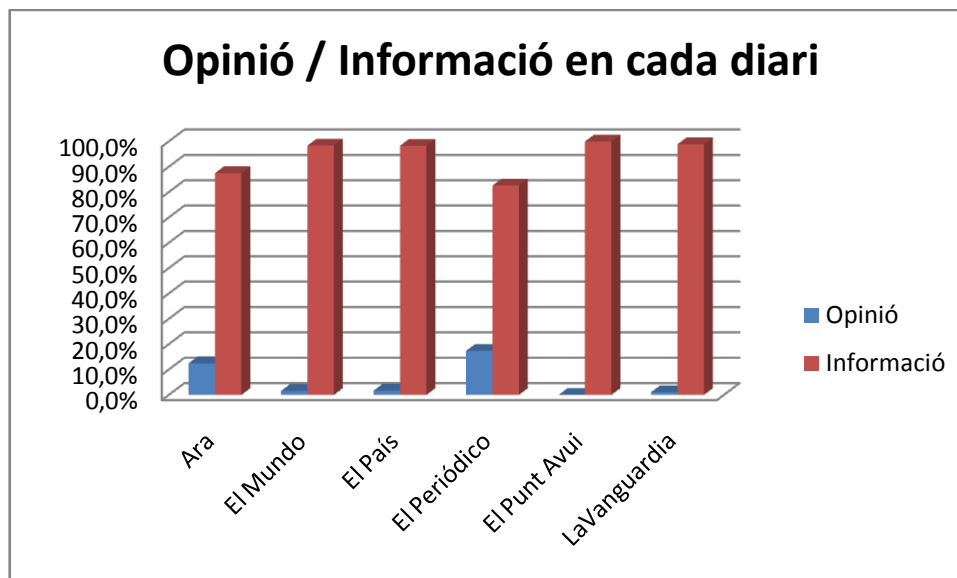
Gràfic 2

Tots els diaris exceptuant *El Punt Avui* van publicar com a mínim 1 (4%) article d'Opinió. *El Periódico de Catalunya* suma el 63% dels articles, seguit per l'*Ara*, amb un 21%.

És interessant també observar el pes que té l'Opinió vers la informació de cada diari.

Gràfic 3

Així observem, que tot i que *El País* és el diari que més informacions sobre violència vers les dones publica, l'Opinió a les seves pàgines representa un volum petit, no arriba al 2%. Mentre que per a l'*Ara*, que és el segon diari que menys informació publica, el pes de l'Opinió representa el 13%. El diari que més importància dóna a l'Opinió és *El Periódico de Catalunya*: el 17% de les informacions que publica són opinió.

D'altra banda, i a diferència d'anys anteriors, el mes de novembre no destaca sobre la resta de mesos en quant al volum d'articles d'opinió publicats. Hi ha 2 mesos, setembre i novembre amb 4 articles d'Opinió (17%) seguits de gener, abril, juliol i octubre amb 3 articles (13%).

Que el mes de setembre sigui un dels mesos que més opinió publiqui probablement estigui relacionat amb que coincideix amb el mes de l'any que més dones van ser assassinades.

1.1.2 - La informació. Tipus i extensió

Tipus d'informació

Les unitats purament informatives publicades a l'any 2018 són 387, és a dir, el 94% de les unitats analitzades.

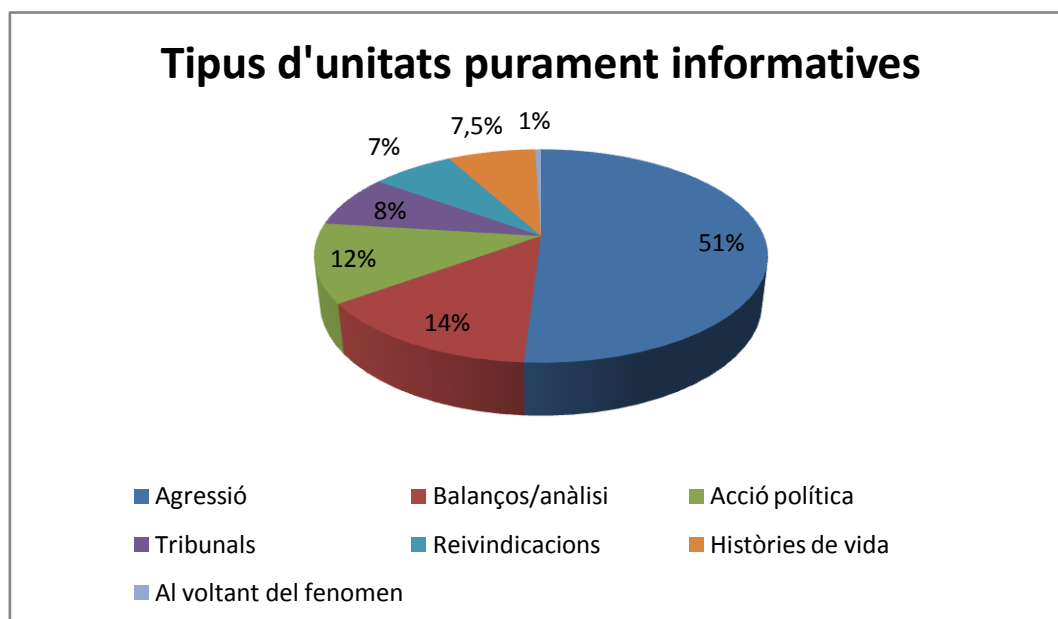
Segons el tema principal sobre el que versen les notícies les podem catalogar així:

- Agressions= descriptives del fet ocorregut
- Balanços/ anàlisi = informacions més elaborades que ofereixen dades generals de l'evolució de la violència masclista: víctimes, ordres d'allunyament, comparatives, casos en positiu, origen del fenomen o altres elements que poden invitar a la reflexió o a la sensibilització i conscienciació
- Acció política= totes aquelles informacions generades des del debat polític
- Tribunals= seguiment de judicis, sentències, explicacions llei...
- Reivindicacions= actes de rebuig, manifestacions, concentracions contra la violència vers les dones o iniciatives ciutadanes per lluitar contra aquesta xacra social
- Històries de vida / Testimonis: dones que expliquen la seva experiència com ara les dificultats per trobar feina per a les dones que han patit una situació de violència
- Altres/ Al voltant del fenomen: aquelles informacions relacionades amb publicació de llibres, estrena de pel·lícules, etc, que tracten el tema de la violència vers les dones.

Observem el gràfic:

Gràfic 4

La meitat de les unitats purament informatives tracten sobre fets ocorreguts, és a dir, les notícies de casos d'agressió (51%).

Les categories, *balanços/anàlisi, reivindicacions, històries de vida i al voltant del fenomen*, que corresponen a aquelles unitats informatives que parlen d'aquesta problemàtica amb més profunditat i que podrien definir com notícies més de sensibilització, sumen el 29%.

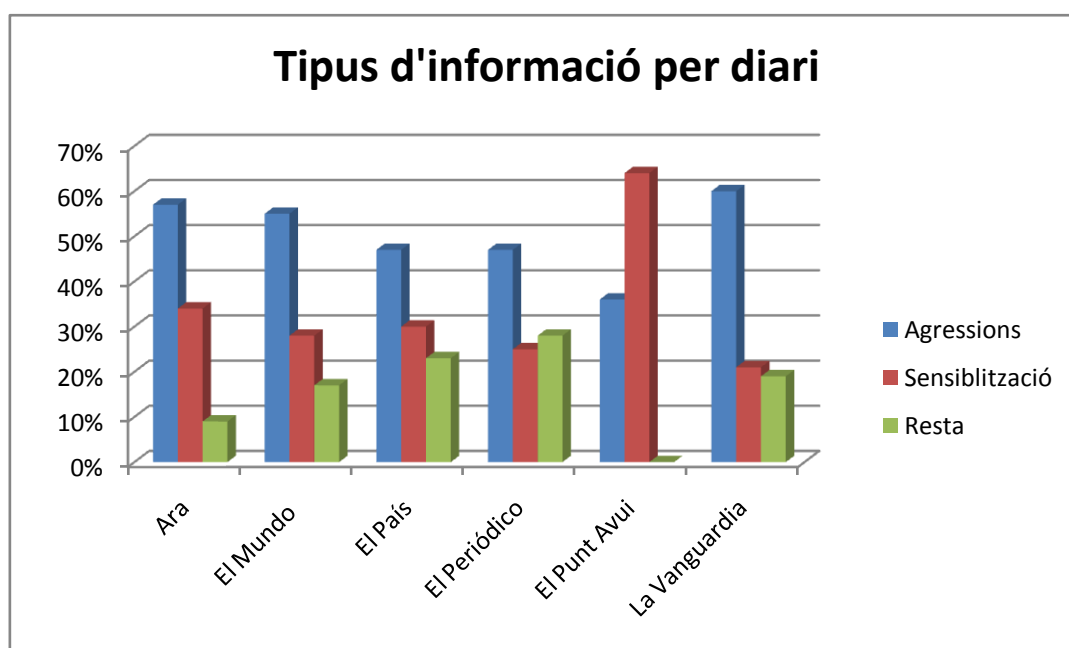
En el cas de les unitats informatives sobre agressions el mes en què s'han publicat no aporta cap dada extra ni interessant ja que, com és evident, les informacions es publiquen quan succeeix el fet. Només afegirem, però més com un apunt sociològic no derivat d'un estudi de comunicació, que a l'any 2018 durant els mesos d'estiu és quan més dones van morir assassinades, sent el mes de setembre el més tràgic amb 10 víctimes.

En canvi, el fet que 28% les informacions de caire més de sensibilització es publiquin al mes novembre, sí que ens aporta informació: malgrat que es publiquen articles de sensibilització al llarg de tot l'any, durant el mes en què es commemora el Dia Internacional en contra de la Violència Masclista es concentren més notícies d'aquest tipus. Aquest 28% representa més del doble de les notícies d'aquest caire que el següent mes amb més notícies d'aquesta categoria.

De les unitats informatives de "Sensibilització" publicades durant el 2018, el 29,5% són d'*El País*, seguit de lluny de *La Vanguardia* (16%) i *El Mundo* (15%).

També és molt interessant analitzar a quina categoria dediquen la majoria de les seves unitats informatives els diaris.

Gràfic 5

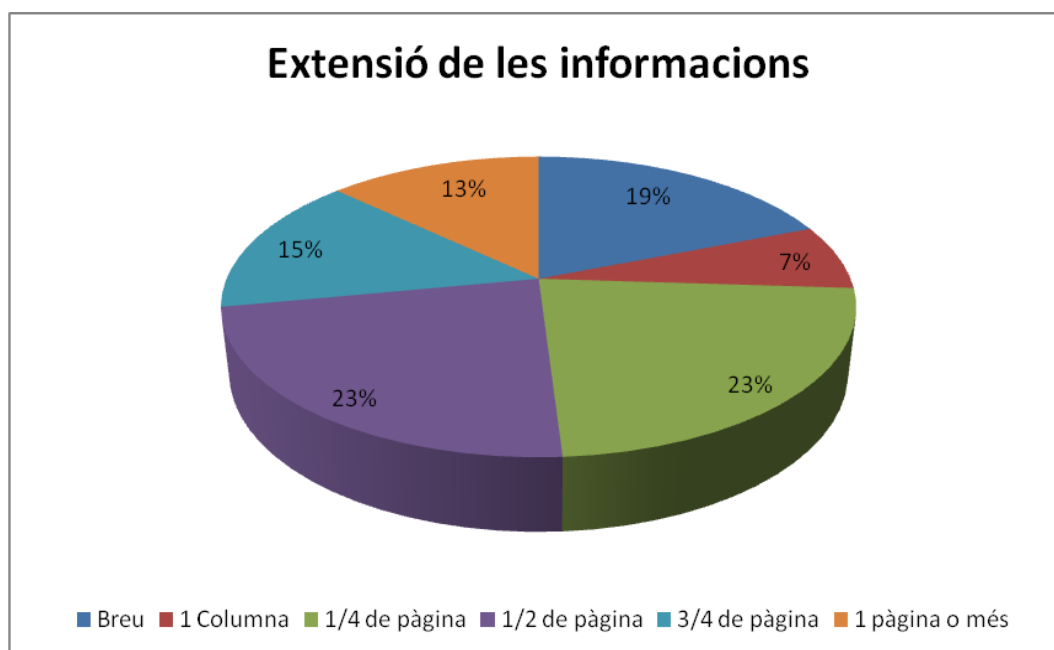
Tots els mitjans analitzats han publicat a les seves pàgines més informacions d'agressions que d'altre tipus, exceptuant *El Punt Avui*, que ha publicat més informacions de sensibilització.

El cas d'*El Punt Avui* és interessant, ja que tot i ser el diari que menys unitats d'anàlisi aporta a la mostra, en termes relatius, a les seves pàgines tenen més cabuda les informacions de sensibilització que cap de les altres. És més, no publiquen cap notícia sobre sentències, judicis o debat polític.

L'*Ara* i *El País*, amb el 34% i el 30% respectivament, són els següents diaris on els temes de sensibilització tenen més pes a les seves pàgines.

Extensió de las unitats informatives

Gràfic 6

Si observem el gràfic, el primer que es pot veure és que no hi ha una extensió majoritària que destaquï de manera rellevant. De totes maneres, les podem agrupar i veure de manera més clara les extensions: les més petites (Breu, 1 columna) sumen el 26%; les extensions mitjanes (1/4 i 1/2 pàgina), el 46%; i les extensions més grans (3/4 de pàgina i 1 pàgina o més) el 28%. Tenint en compte això, podem afirmar que les extensions més usades són les que podríem definir com a mitjanes.

Però el més interessants és observar quin tipus d'informació ocupen cadascuna de les possibles extensions.

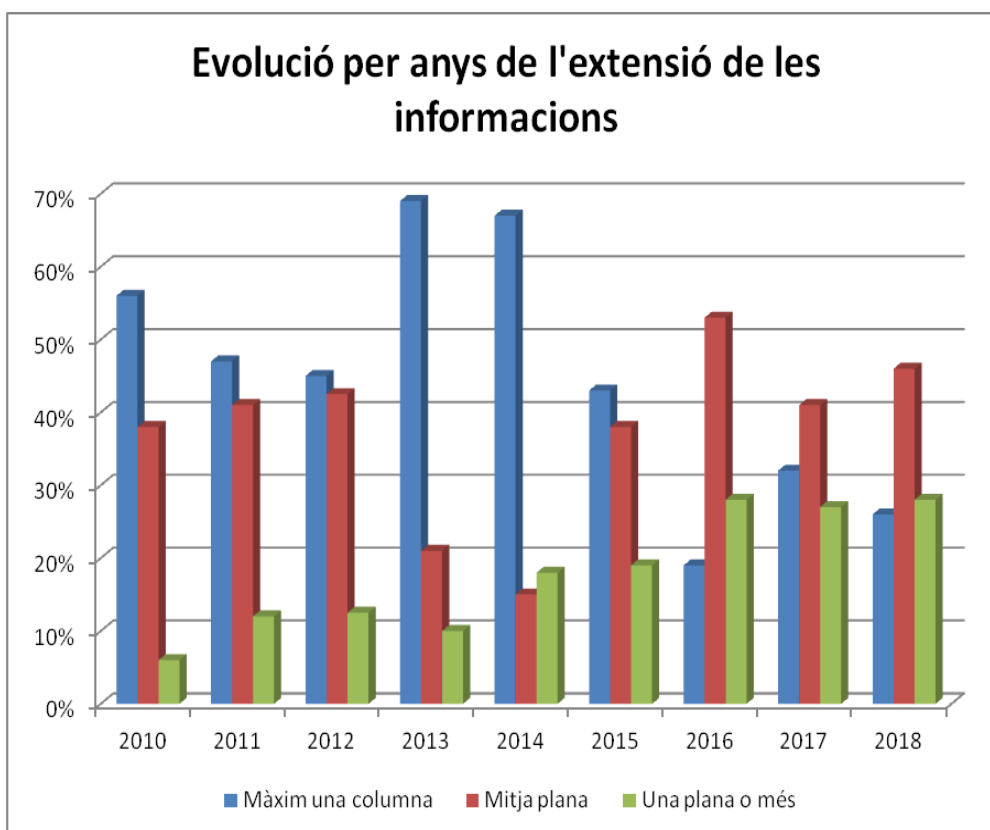
Taula 1

Extensió i Tipus d'informació	
Breu	El 88% són unitats informatives sobre casos d' agressions
1 Columna	El 60% són unitats informatives sobre casos d' agressions
¼ de pàgina	El 60% són unitats informatives sobre casos d' agressions
½ pàgina	El 47% són unitats informatives sobre casos d' agressions
¾ pàgina	El 45% són unitats informatives sobre " sensibilització "
1 pàgina o més	El 72% són unitats informatives sobre " sensibilització "

Les informacions més breus tracten majoritàriament sobre casos d'agressions i les informacions més extenses són sobretot informacions de reflexió i sensibilització.

Cal destacar, però, que 9 informacions de la categoria de mort/agressió tenen una extensió d'una pàgina o més, i 14, ocupen ¾ de la plana del diari. Dit d'una altra manera, el 12% de les informacions sobre agressions s'han publicat amb una extensió gran. Això és perillós, ja que quan més llarga és la informació sobre un fet tant concret com l'assassinat d'una dona, més fàcil és caure en el groguisme: utilitzar fotografies poc adequades, recorre a fonts no qualificades com els veïns, etc.

Gràfic 7

Podem observar, com enguany es continua la tendència encetada al 2015, quan les informacions considerades breus van deixar de ser les més emprades, i l'extensió mitjana informacions va començar a destacar.

1.1.3 – L'ús de la fotografia

De les 387 unitats purament informatives publicades al llarg del 2018, el 55% van acompanyades per fotografies, i el 45%, no.

Aquesta dada confirma la tendència que vam observar ja en la recerca 2016 i que vam tornar a veure al 2017: el nombre d'unitats informatives que van acompanyades per una fotografia ha crescut considerablement. Tot sembla indicar que aquest augment de la fotografia concorda amb la pujada d'unitats informatives d'una extensió mitjana i gran, i per tant, menys ús del breu.

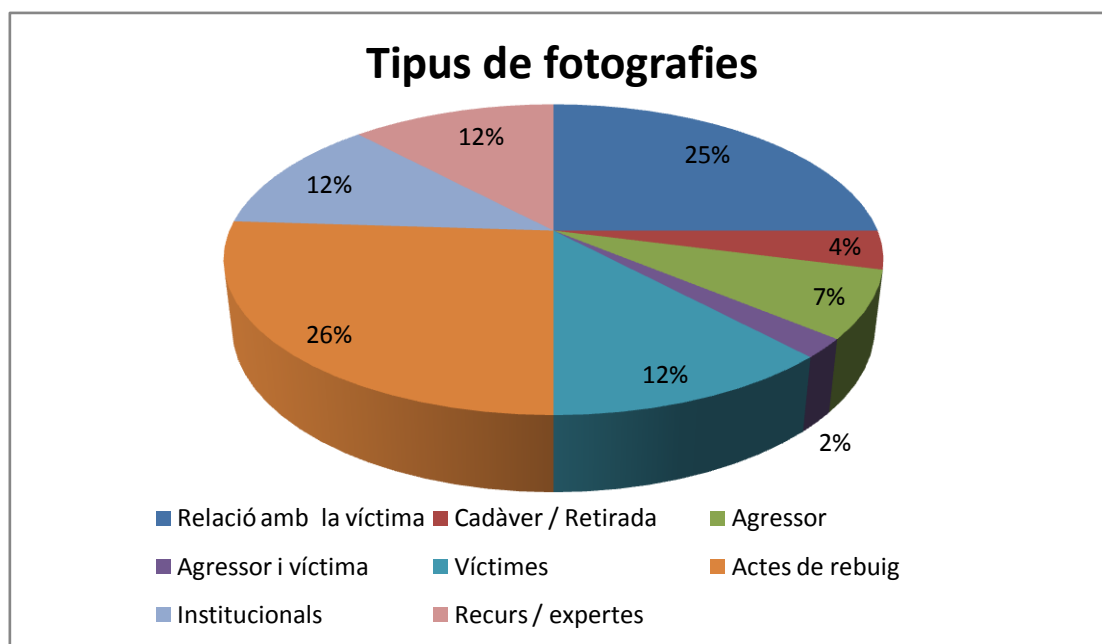
De les unitats informatives catalogades en l'apartat anterior com mort/agressió, el 45%, porten foto. Així també, el 72% de les informacions considerades com sensibilització i el 59% de la resta de tipus.

Les fotografies les hem classificat en:

- Relació amb la víctima: edifici on vivia, lloc del succés, familiars i amics a les portes de l'edifici. En moltes d'aquestes fotografies apareixen també els cossos de seguretat... Retirada del cadàver
- Cadàver o retirada del cadàver
- Fotos de l'agressor, detingut/acusat
- Víctimes i/o testimonis
- Actes de rebuig/manifestacions
- Institucionals: parlaments, actes polítics, fiscals, edificis, campanyes institucionals
- Fotos d'expertes i/o de recurs

Observem el tipus de fotografies que s'han publicat en l'any 2018:

Gràfic 8

El 38% de les fotografies que es publiquen formen part d'aquelles categories que podem considerar bones pràctiques en tant que compleixen amb les Recomanacions. Són les fotos de recurs, les institucionals i les fotos sobre actes de rebuig, que acullen respectivament el 12%, 12% i el 26%.

La tercera categoria que recull més fotografies és la de "Relació amb la víctima", amb un 26%. Aquestes fotografies poden caure en el que considerem una mala praxis, si ens cenyim a les Recomanacions: la gran majoria mostren els llocs dels fets (portals de casa, garatges...), detalls pels quals la víctima pot perdre l'anonimat.

Com ja vam començar a anunciar en les edicions anteriors de la recerca, fotografies on es pot veure el cadàver de les víctimes o el moment en el qual es fa l'aixecament del cadàver, havien desaparegut fins al 2015, quan van tornar a veure'n alguna publicada tot i que no representaven ni el 3% del total. L'any 2017, aquestes fotografies van arribar a representar l'11%. Al 2018, sembla que es torna a les dades del 2015 i 2016, i el percentatge enguany supera una mica el 4%.

2. REPERCUSSIÓ MEDIÀTICA

L'objectiu d'aquest apartat és examinar la repercussió mediàtica que els casos oficials d'agressions obtenen. Per poder fer aquesta anàlisi, primer de tot hem d'establir número total de víctimes. Per això, hem utilitzat les dades publicades a l'Institut de la Mujer i de la pàgina web femicidios.org

Així hem establert que durant l'any 2018 les víctimes mortals a l'Estat espanyol van ser 47, cinc menys que l'any anterior. D'aquestes, 7 eren catalanes.

Les notícies que tracten agressions sumen 199, i com hem vist en l'apartat anterior, representen el 51% del total d'informacions purament informatives.

D'aquestes 199, el 65% recullen les agressions amb víctimes mortals reconegudes oficialment (47 víctimes); la resta, el 35% recullen agressions que no acaben en morts, intents d'agressions, agressions a familiars com els fills/filles, o bé agressions mortals que al final no han acabat en els llistats oficials de víctimes de violència masclista.

Dels 47 casos d'agressions amb resultat de mort, la premsa s'ha fet ressò de 37, és a dir, el 79% del casos. És exactament el mateix percentatge que l'any passat. Ara bé, si ens fixem en els casos succeïts a Catalunya, a diferència de l'any passat quan 100% havien tingut tingut ressò mediàtic, enguany només surten a la premsa el 86%: hi ha un cas al mes de desembre que cap diari ha publicat.

La mitjana de notícies publicades entre els 6 diaris analitzats per cada cas que ha tingut ressò mediàtic és de 3,45. Si ens centrem només en els casos catalans, la mitjana puja a 6,3. Considerem que el fet que tinguin més ressò a la premsa els casos catalans i més mitjana de notícies per cas es deu a què l'estudi es fa amb les edicions catalanes.

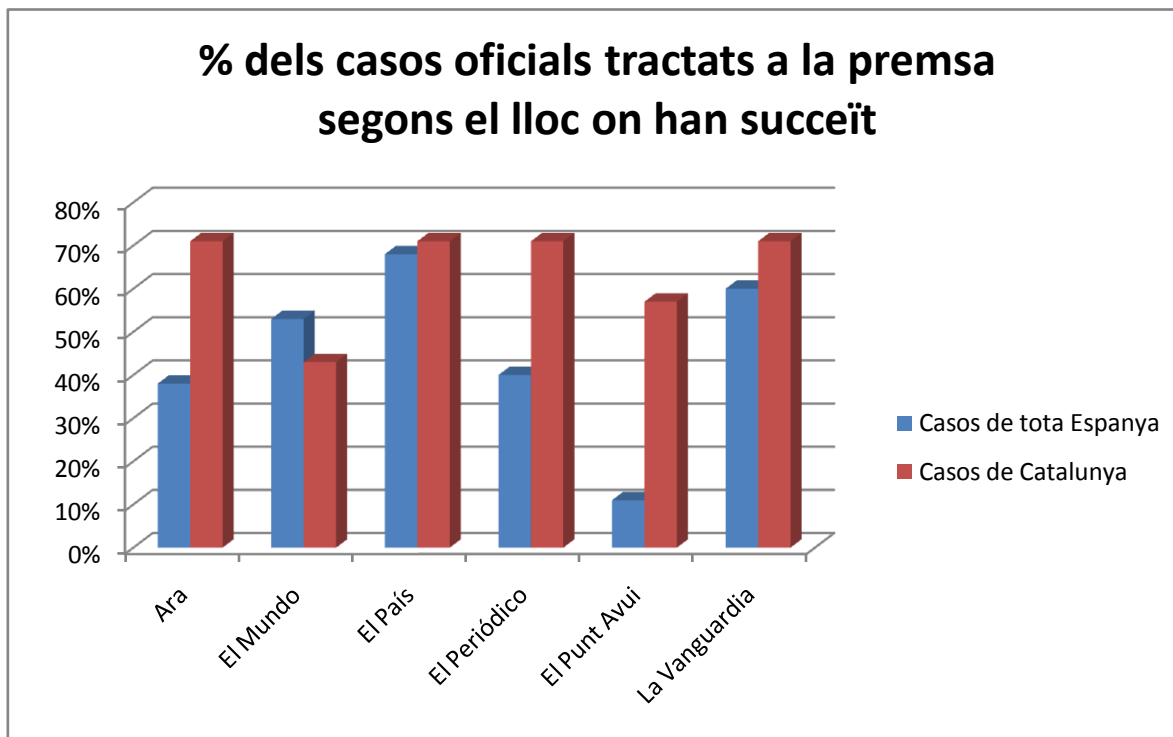
Cal destacar, però que la mitjana d'unitats informatives publicades per cadascun dels diaris de forma individual tenint en compte els casos reals d'assassinats està al voltant d'1. Hi ha diaris, sobretot quan en pocs dies hi ha varies agressions mortals, que acostumen a englobar en una sola notícia diferents casos. Aquesta dada també ens deixa veure que no hi ha hagut cap cas molt mediàtic, ja que els diaris no han fet un seguiment durant dies d'un dels casos. S'han limitat a publicar l'assassinat el dia que havia succeït .

Ara bé, no tots els diaris tenen el mateix comportament.

En el següent gràfic podem veure el percentatge de casos que cada diari tracta. I podem comparar les dades que obtenim dels casos de tot l'Estat i del casos de Catalunya.

El primer que podem observar és que cap de les capçaleres analitzades s'ha fet ressò del 100% del casos, ni tant sols dels casos catalans.

Gràfic 9

El gràfic ens confirma les dades anteriors: en tots els diaris hi ha un ressò més gran dels casos catalans que de la resta de casos, exceptuant *El Mundo*.

En aquest sentit, és molt significatiu que els dos diaris de la mostra que tenen una vocació més catalana: l'*Ara* i *El Punt Avui*, obtenen el percentatge més petit respecte al percentatge de casos que tracten de l'Estat espanyol, l'*Ara* amb el 38% i *El Punt Avui*, recull només un 11%.

En canvi, si ens fixem només en els casos catalans, el percentatge augmenta al 71% en el cas de l'*Ara* que s'ha fet ressò de 5 dels 6 casos ocorreguts a Catalunya, a l'igual que *El País*, *El Periódico* o *La Vanguardia*; i, en el cas d'*El Punt Avui*, el percentatge puja al 57%, confirmant que és el diari que menys seguiment d'aquest tema fa.

El País és el diari que més casos del recompte oficial ha tractat a les seves pàgines: 32 dels 47, un 68%, i 5 dels 8 catalans, un 71%.

Finalment, només cal afegir que, a grans trets, la cobertura mediàtica de les informacions sobre violència vers les dones entre l'any 2017 i 2018 són molt similars.

3. ANÀLISI DELS ASPECTES DE LES RECOMANACIONS

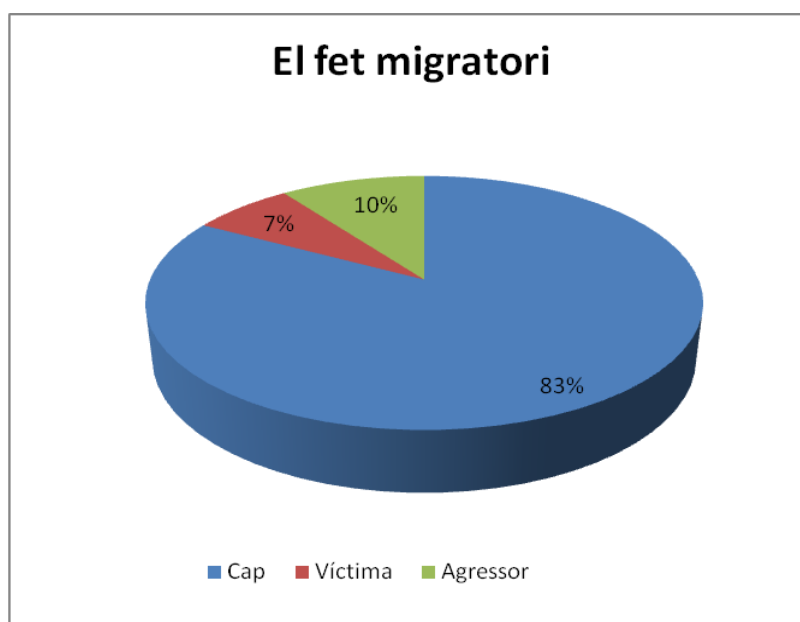
En aquest apartat, analitzarem els punts més importants de les Recomanacions. I per això usarem la mostra habitual que fem servir en les edicions anteriors i que corresponen a les notícies publicades als mesos de gener i setembre.

En total, durant aquest mesos s'han publicat 78 unitats purament informatives, de les quals, 41, és a dir, el 53% corresponen a la categoria d'“Agressió”, que són les susceptibles de donar dades sobre víctimes i agressors.

3.1 El fet migratori

Observem el següent gràfic:

Gràfic 10

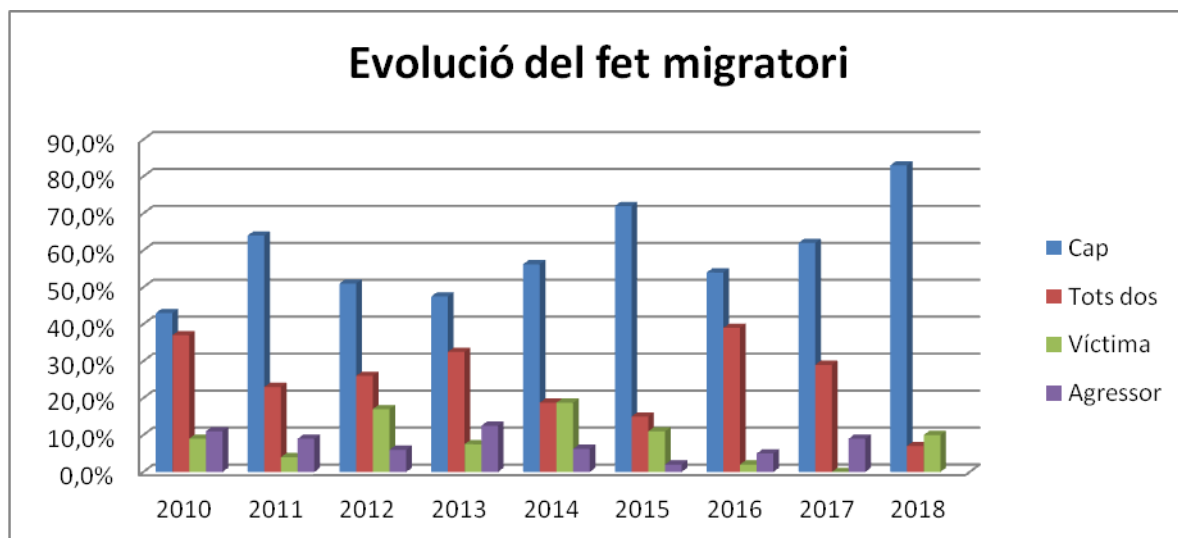

En el 83% de totes les notícies susceptibles de subratllar el fet migratori no s'esmenta la nacionalitat ni de la víctima ni de l'agressor. La nacionalitat de la víctima s'esmenta en el 7% dels casos, mentre que la de l'agressor es publica en el 10%.

Si observem l'evolució en els darrers anys, podem veure com les notícies que no fan esment a la condició d'estranger de la víctima o de l'agressor es troben al voltant del 50% i 60%. Aquesta dada és positiva i, a més, trenca amb una idea preconcebuda respecte a que els mitjans destaquen aquesta dada i que ho fan perquè respon a una realitat social.

Observem el gràfic:

Gràfic 11

És la primera vegada que aquesta dada resulta tant contundent: enguany només un 17% de les informacions es fan ressò d'aquest aspecte.

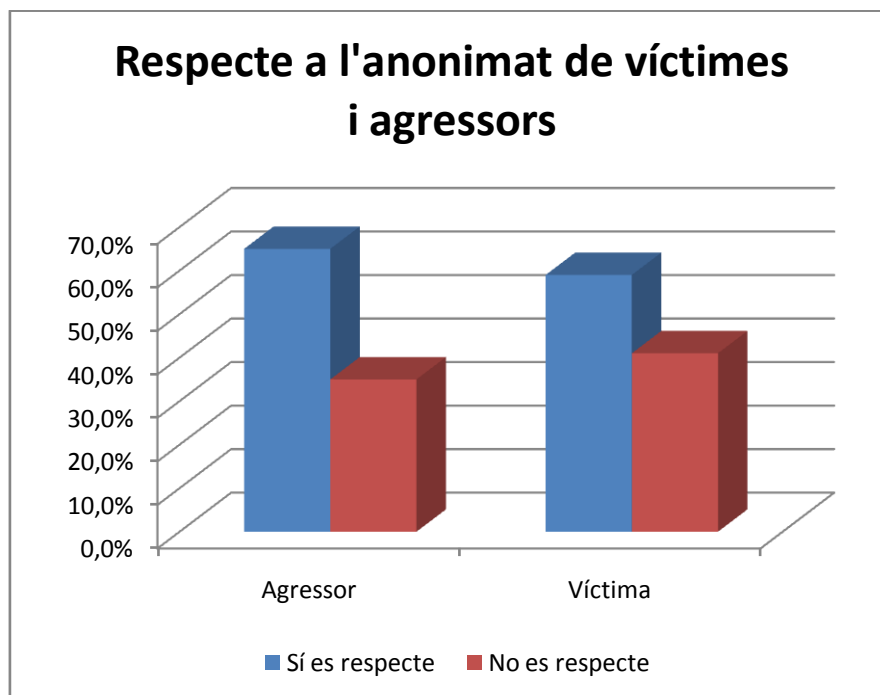
3.2 L'anonimat

Les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació estableixen que és millor mantenir tant a les víctimes com als agressors en l'anonimat.

Durant les anteriors edicions de l'estudi observàvem que aquesta regla se seguia més amb els agressors que amb les víctimes. En el 2018 i, per primer cop, el respecte de l'anonimat de la víctima està present en més de la meitat de les informacions. Això sí, el respecte cap a l'agressor continua sent més gran.

Ara bé, des del 2014 hem identificat cada cop més informacions que esmenten el barri, urbanització o fins i tot l'adreça sencera del domicili de la víctima, dades a partir de les quals se la pot identificar. Així, trobem que hi ha un 15% d'informacions que, tot i que no esmenten el nom de la víctima sí que especifiquen l'adreça sencera de la víctima. Aquest percentatge significa un augment en 5 punts percentuals en relació a l'any passat. Respecte a l'agressor, el percentatge se situa per sota, un 12%. S'acostuma a donar aquesta dada de com la víctima i l'agressor conviuen.

Gràfic 12

És interessant observar com el respecte cap a la víctima es dona una mica menys que en l'agressor: les informacions que respecten l'anonimat de la víctima sumen el 59% davant del 65% que sumen les de l'agressor.

I com se'ls identifica? En el cas de les víctimes, la majoria d'elles es publiquen només amb el nom, en el 71% de les unitats informatives que faciliten aquesta dada. I en un 41% amb el nom i la inicial del cognom.

A l'agressor, en el 50% de les unitats informatives que recullen aquesta dada, se l'identifica amb el nom i les inicials dels cognoms i, amb el nom i els cognoms en un 30%.

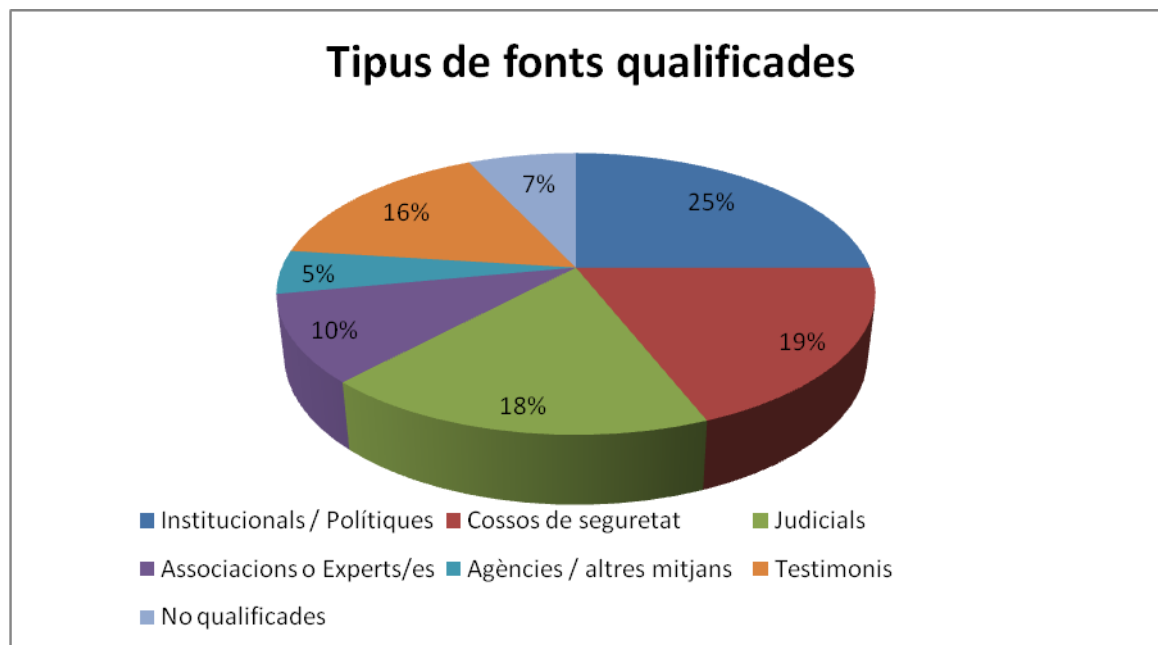
3.3 Les fonts informatives

La mitjana de fonts per unitat informativa és de 1,8. El 87% de les unitats informatives no utilitza cap font no qualificada, un 13% utilitzen fonts qualificades i fonts no qualificades. Cap informació utilitza com a única font, fonts no qualificades. En canvi, sí que trobem un 14% d'unitats informatives que no utilitzen cap font exceptuant el propi periodista com a font.

Entre les fonts no qualificades les més abundants són els familiars o veïns de les víctimes. També trobem expressions con “segons fonts diverses”.

En el gràfic següent observem els tipus de fonts qualificades.

Gràfic 13

Les fonts qualificades més utilitzades són les institucionals, la gran majoria representants polítics, seguides de les judicials i cossos de seguretat.

L'augment d'informacions respecte a testimonis i històries de vida, també fa que augmenti aquest tipus de font.

Es troba a faltar la presència d'experts i expertes en les informacions.

4. ANÀLISI DELS TITULARS

Si analitzem la mostra de notícies publicades a la premsa escrita vinculades amb la violència masclista en l'àmbit de la parella, observem que en relació al to emprat, dels 414 titulars analitzats veiem que la gran majoria d'aquests són descriptius, 92,5%, mentre que el 7,5% restant tenen un to reivindicatiu, sigui reflectint les demandes de dones o de grups feministes, ja sigui exigint l'increment dels recursos o pressupostos que s'hi destinen. Així els mitjans recullen les demandes de grups de dones professionals que treballen en l'àmbit jurídic, "Mujeres Juezas pide medidas" (*El País*, 28/09/2018), denuncien situacions de desprotecció, en aquest cas de les filles i fills de les dones assassinades a partir d'un cas concret, "Huérfanos de la violencia machista y sin pensión" (*El Mundo*, 07/05/2018), o donen veu a les reivindicacions feministes que impulsen el compliment dels acords polítics, fent una clara al·lusió al Pacte d'Estat anunciat per l'Estat espanyol, "Milers de dones exigeixen els 200 milions compromesos per a violència de gènere" (*La Vanguardia*, 17/05/2018).

Centrant-nos en aquells titulars que responen a **notícies relacionades amb alguna mort o agressió**, veiem que els 196 titulars que recullen notícies de mort o agressió són descriptius. Centrant-nos més detingudament en aquells titulars que corresponen als casos succeïts, és important destacar qui és el subjecte de la notícia i quins verbs s'empren per il·lustrar els fets.

Pel que fa al **subjecte de la notícia**, les dades mostren que en més de la meitat dels casos (57,7%) el subjecte de l'acció és l'autor dels fets. La major part de les vegades se cita els autors com a home, amb el sobrenom quan és un cas mediàtic, quan la professió de l'agressor és rellevant o destaca la seva edat per jove o gran. S'ha de destacar però que el 21% de les vegades en què el subjecte de l'acció és l'autor, aquest es presenta com a subjecte el·líptic, és a dir sense cap element identificable. És necessari posar el focus en qui és el responsable de les agressions i els feminicidis, perquè amagar-ho darrere de formes impersonals o eludint els subjectes contribueix a desdibuixar la responsabilitat dels fets.

Gairebé en un de cada quatre titulars (24,2%) el subjecte de l'acció és la dona, que més de la meitat dels cops se cita com a dona, però també com a víctima, assassinada o morta, en algun cas amb el seu nom propi o fent al·lusió a la seva edat

(jove), destacant la seva condició de mare quan en els mateixos fets l'agressor també va matar als seus fills menors, o remarcant que era veïna d'una localitat en concret.

També cal destacar que en 21 ocasions (10,8% dels titulars) el subjecte de l'acció són substantius com crim, mort o assassinat. Sovint s'empra aquesta fórmula, perquè la peça és una ampliació d'una notícia anterior i es fa al·lusió al cas d'aquesta manera, com per exemple "El crim de Granada va ser violència de gènere, segons els indicis" (*La Vanguardia*, 15/05/2018). Diferent és quan el substantiu que s'utilitza com a subjecte de l'acció contribueix a desdibuixar els fets, com passa en aquest cas "La violencia de género se cobra dos vidas en 24 horas" (*El Mundo*, 11/09/2019), on el titular dóna a entendre que la causant de la mort és la violència de gènere, un concepte abstracte, en lloc d'assenyalar al victimari, l'home i autor dels fets. Aquesta fórmula desvia l'atenció de l'autoria del crim. Més greu és aquest titular, que tot i que no parla d'un cas concret, està centrat en l'anàlisi de dades de femicidis: "Les onades de calor disparen els crims per motiu de gènere" (*El Periódico*, 24/07/2018). Els perpetradors de femicidis són homes legitimats per un sistema patriarcal que els empara i cal mostrar-ho d'aquesta manera, en lloc de dissimular-ho amb fórmules que inclouen subjectes abstractes i verbs polisèmics. En un 2,6% dels casos (5 titulars), el subjecte és algun agent de l'autoritat, quan es refereix a la Policia, Guàrdia Civil o jutge que deté, investiga o pren alguna decisió judicial, sigui de condemna a l'agressor com recull aquest titular: "El juez manda a prisión al 'Rey del cachopo'" (*El Mundo* 18/11/2018), sigui per posar en relleu una desprotecció de la xarxa de serveis i recursos com en aquest altre: "Una juez denegó protección a las niñas asesinadas por su padre en Castellón" (*El País*, 26/09/2018)

En relació als **verbs**, en els titulars s'utilitzen verbs vinculats amb l'acció de matar o assassinar (39,8%). El més utilitzat és matar, que és el verb emprat en 1 de cada 4 titulars (25,5%). A més, en un 6,6% dels titulars el verb principal fa al·lusió directa al *modus operandi* utilitzat en els fets, incorporant un element de morbositat ja en el titular de la notícia. A tall d'exemple, aquest titular incorpora gratuïtament la causa de la mort, tot i que no aporta informació rellevant per a la denúncia del cas: "Un hombre con orden de alejamiento estrangula a su ex pareja en Madrid" (*El Mundo*, 07/07/2018). La causa de la mort podria incloure's en el cos de la notícia com a part de la informació dels fets però que figuri en el titular només contribueix a incrementar l'espectacularitat del cas.

Només en 13 titulars (6,6%) s'ha utilitzat el verb morir, i en un parell d'ocasions s'ha complementat amb l'adjectiu 'assassinada' per descriure els fets. La fórmula "una dona mor" difumina la responsabilitat del feminicidi ocultant l'autor material dels fets. A més, visibilitzar que els feminicidis són perpetrats per homes masclistes contribueix a visibilitzar la responsabilitat i la condemna social. En aquest exemple, "Otra mujer que denunció muere acuchillada" (*El Mundo*, 26/11/2018), el titular confon alhora que sembla que vinculi la denúncia interposada per la víctima amb l'assassinat, com si aquesta fos la causa de la mort. En cap cas s'ha de culpabilitzar les víctimes, encara que sigui de forma indirecta com a l'exemple esmentat. Ha de quedar clar que la responsabilitat de l'assassinat o l'agressió és del victimari. Suggestir que la denúncia és la causa del feminicidi és fal·laç. Les dones no moren, són assassinades a mans d'homes masclistes emparats per un sistema patriarcal que sembla no tenir aturador.

Un **indicador de sensacionalisme** en l'estil periodístic és mostrar el ***modus operandi*** en el titular. Les "Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació" recullen que cal evitar el sensacionalisme i el dramatisme, tant pel que fa a la forma com pel que fa al contingut de les informacions sobre violència masclista. En aquesta línia, cal evitar el sensacionalisme que aporta el *modus operandi* en el titular, sense rellevància informativa ni valor pedagògic, contradient el punt 8 de les Recomanacions que especifica que s'han d'evitar les descripcions detallades, escabroses o impactants.

Pel que fa als casos analitzats, la major part dels titulars, el 72,5% dels 196 titulars analitzats, no mencionen l'arma utilitzada en l'agressió, mentre que gairebé en un de cada quatre titulars (54) s'especifica el *modus operandi* emprat en l'incident. Les formes més recollides són l'apunyalament (17), què és el *modus operandi* més comú en el nostre territori, o l'ús de les armes de foc (13), per la seva raresa en el nostre entorn i l'espectacularitat que aporta a l'incident. És curiós com en aquest titular "Una dona mor a Granada pels trets del seu marit" (*El Periódico*, 18/06/2018) es descriu el *modus operandi*, deixant clar que la dona va ser tirotejada pel seu marit, però en canvi s'utilitza el verb morir, que minimitza el paper de l'autor dels fets, desviant la seva responsabilitat.

Un altre punt de les "Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació" empeny a fer visibles els **efectes devastadors de la**

violència masclista en les dones i llurs infants. En aquest sentit el 19% dels titulars relatius als casos de violència masclista de la mostra parlen també de les víctimes col·laterals, majoritàriament esmenten les filles i fills víctimes directes d'aquesta violència (27 titulars), sigui perquè han quedat orfes o perquè han estat assassinats. Els casos succeïts el 2018 també mostren que la violència masclista en l'àmbit de la parella afecta de forma extrema a persones de l'entorn, concretament a la mare d'una de les víctimes, que també va ser assassinada en el mateix incident, "Un hombre mata en Vitoria a su expareja y a la madre de esta y se lanza al vacío" (*El País*, 21/04/2018) i els sogres del victimari en un altre cas, "Un hombre mata en Francia a su mujer, hijo y suegros españoles" (*El Mundo*, 11/07/2018), on es mostra clarament que l'agressor ha matat a les quatre persones en un incident de violència masclista.

Un altre punt important per seguir avançant en l'eradicació de les violències masclistes és la necessitat de **mostrar que l'acte violent té conseqüències negatives per als agressors**, tal com recullen les Recomanacions en el seu 13è punt. En aquest sentit, la majoria de titulars no mostren les conseqüències per al victimari. Concretament el 72% (141) dels titulars ignoren el resultat o resposta de l'agressor, mentre que el 28% (55) restant si recull les conseqüències. El 17,4% (34) de les mencions mostren que el victimari ha estat detingut o empresonat, el 6,6% (13) destaquen que l'autor s'ha suïcidat o ha intentat fer-ho, el 2% (4) que s'han entregat a la policia, el 2% (4) es fan ressò de la mort d'un agressor accidental per precipitació en un intent d'agressió a la seva exparella, "Un home mor al caure del terrat de l'edifici de l'exparella" (*El Periódico*, 01/01/2018). Tal com està redactat el titular una vegada més no s'apunta al veritable responsable dels fets, contribuint a una construcció distorsionada i difosa dels fets. Fan una descripció més encertada dels fets els altres tres diaris que recullen la notícia, "Mor en caure al buit intentant entrar al pis de l'exparella" (*Ara*, 01/01/2018), "Un hombre muere al caer vacío al intentar entrar en casa de su expareja" (*El País*, 01/01/2018), "Un home mor a Sabadell en caure quan intentava entrar a casa de la seva exparella" (*El Punt Avui*, 01/01/2018). En aquest sentit cal remarcar que en el titular el focus s'ha de posar en l'agressió a la dona, en primer lloc, i en com aquest és castigat (pel seu valor exemplificador), en segon lloc, i no en la resposta de l'autor. És important difondre quines són les conseqüències penals per perpetradors d'agressions masclistes. D'aquesta manera els mitjans poden contribuir a evidenciar el rebuig

institucional i social cap a aquestes pràctiques violentes, aïllant així els agressors i eliminant els espais de connivència amb aquests.

Aquest enfocament contribueix a eixamplar la mirada per percebre la violència masclista com un problema social i públic, i no com una qüestió aïllada, individual i privada, com s'ha tractat durant molt de temps.

5. CONCLUSIONS

De l'anàlisi de les informacions publicades a l'entorn de la violència masclista en l'àmbit de la parella durant l'any 2018, hem extret les següents conclusions:

- En dues edicions de la recerca en la qual la mostra inclou totes les notícies publicades durant l'any, el primer que observem és que el volum d'informacions ha variat poc, 409 unitats informatives publicades al 2017, i 411 al 2018. Tot i que el nombre de víctimes mortals sí que varia: l'any 2017, va haver 5 víctimes més.
- Respecte a la cobertura mediàtica, els resultats si comparem el dos anys són molt similars. No hi cap diari que hagi tractat el 100% dels casos. S'ha de tenir en compte que alguns casos que formen part del recompte oficial es confirmen mesos més tard d'haver succeït i els mitjans ja no els recullen o, informacions de les categories tribunals o debat polític eclipsen, donada la seva rellevància mediàtica, casos concrets d'agressions. Com a dada anecdòtica i que confirma aquest comportament similar entre els dos anys, afegirem que el 2017 van ser assassinades 5 dones més que al 2018, i els diaris van publicar exactament 5 notícies més.
- Observem, a l'igual que l'any passat, que les víctimes catalanes han tingut més presència mediàtica. Aquest fet es pot explicar si tenim en compte que les edicions dels diaris analitzades són les de Barcelona i per tant, només per la proximitat, és comprensible que es doni més importància als fets ocorreguts a Catalunya.
- El percentatge d'informacions sobre informacions de les considerades de sensibilització també es manté més o menys igual entre els 2 anys². Mentre que els articles d'Opinió han decrescut gairebé a la meitat. D'altra banda, sí que observem que hi ha hagut un creixement en les informacions que tracten agressions que no acaben amb una víctima mortal o, les menys, que finalment no són considerades pels registres oficials de víctimes mortals de violència vers les dones en l'àmbit de la parella.

---

² L'any 2018 aquestes informacions sumen el 29% i a l'any 2017 sumaven el 42%. Però s'ha de tenir en compte que totes les informacions de "debat polític" s'inclouïen en l'apartat d'"Al voltant del fenomen" i, per tant, sumaven a les informacions de sensibilització. En l'edició del 2018, donat el pes que les informacions polítiques agafen, hem decidit posar-les en una categoria diferent i representen el 12%. Si aquesta dada la suméssim al percentatge de les unitats informatives de "sensibilització", el resultat que obtindríem, el 41%, és molt semblant al que hem obtingut al 2017. És per aquest motiu que afirmem que hi ha una continuïtat entre els dos anys.

- Es confirma que l'extensió més usada ja no són els breus, sinó les extensions que podem considerar d'una mida mitjana, sobre la mitja plana. Els breus són en un 88% informacions que tracte el que hem anomenat la categoria de "mort/agressió". La qual cosa considerem positiva, ja que és més fàcil caure en un cert groguisme quan més espai s'ha d'omplir.
- També és rellevant destacar que les extensions d'una plana o més acullen informacions que podríem definir com de "sensibilització": balanços, al voltant del fenomen i històries de vida. Tot i així, és preocupant que el 12% de les informacions sobre "mort/agressió" tinguin una extensió de les considerades grans, entre $\frac{3}{4}$ de pàgina i una pàgina sencera.
- Respecte a les fotografies, malgrat que les més usades són les fotos de recurs o d'actes de rebuig, hem observat any rere any creixen les fotos relacionades amb la víctima: el lloc dels fets, el portal de la casa, etc. Fotos que poden ajudar a identificar a la víctima, i per tant, vulnera les recomanacions. Però és més greu i preocupant observar com creixen les fotos de l'aixecament del cadàver, tot i que, el percentatge ha baixat respecte al 2017.
- En els titulars, s'utilitzen verbs vinculats amb l'acció de matar o assassinar (39,8%). El més utilitzat és matar, que és el verb emprat en 1 de cada 4 titulars (25,5%). A més, en un 6,6% dels titulars el verb principal fa al·lusió directa al *modus operandi* utilitzat en els fets, incorporant un element de morbositat ja en el titular de la notícia.
- El 19% dels titulars relatius als casos de violència masclista de la mostra parlen també de les víctimes col·laterals, majoritàriament esmenten les filles i fills víctimes directes d'aquesta violència (27 titulars) sigui perquè han quedat orfes o perquè han estat assassinats.
- La majoria de titulars no mostren les conseqüències per al victimari. Concretament el 72% (141) dels titulars ignoren el resultat o resposta de l'agressor, mentre que el 28% (55) restant si recull les conseqüències. És important difondre quines són les conseqüències penals per perpetradors d'agressions masclistes per contribuir a evidenciar el rebuig institucional i social cap a aquestes pràctiques violentes, aïllant així els agressors i eliminant els espais de connivència amb aquests.

6. ANNEX RELACIÓ DE TITULARS

- ARA Detingut un home a Barcelona per apunyalat i matar la seva parella
- ARA L'home que va apunyalat la seva dona 47 cops vol la pena màxima
- ARA Un home apunyalat i mata la seva parella en un centre comercial a Palma
- ARA Detinguda una dona per la mort d'un home al Vendrell amb arma de foc
- ARA A la presó una dona per intentar matar l'exparella cremant el pis
- ARA Busquen un home per haver cremat el pis de l'exparella
- ARA Mor en caure al buit intentant entrar al pis de l'exparella
- ARA La víctima número nou
- ARA Compte enrere per a la fi de la violència masclista
- ARA "La societat justifica socialment i judicialment la violència de gènere"
- ARA Un home mata la seva dona a Blanes en el segon crim masclista en una setmana
- ARA Crim masclista contra una mare i una filla al País Basc
- ARA Detingut un home per haver mort l'exparella a Burgos
- ARA Una dona mor a mans de la seva parella a Badalona
- ARA Una dona mor assassinada per l'exparella en el tercer crim masclista en dos dies
- ARA Tres de cada quatre víctimes de delictes masclistes no denuncien
- ARA Un policia nacional jubilat mata la dona a Astorga
- ARA Canvi legal per protegir els fills de maltractadors
- ARA Detenen un home de 82 anys per matar la seva dona
- ARA Més protecció per a dones maltractades sense lesions
- ARA Un crim masclista a Granada eleva a 25 les víctimes a Espanya
- ARA Un home mata la seva dona i la seva mare i se suïcida a Saragossa
- ARA Troben una parella d'ancians morts en un presumpte crim masclista
- ARA Dues nenes i dues dones moren en crims masclistes en hores
- ARA Nou dones assassinades en el pitjor setembre de la violència masclista
- ARA Un jutge es mofa i insulta una víctima de violència masclista
- ARA Els fills: armes i víctimes de la violència masclista
- ARA Tota una vida de violències
- ARA El 14% de les barcelonines han patit agressions masclistes
- ARA Detingut per l'assassinat de la seva exparella a Osca
- ARA Macromasclismes
- ARA I tu, ets masclista?
- ARA "Els meus fills repetien els insults de l'agressor i no em deien mare"
- ARA Les víctimes més invisibles. M'amenaçava: deia que faria mal als meus fills". "la veritable condemna era fora de la presó"
- ARA "Ja no la colpejo com abans, però de vegades encara la insulto"
- ARA Un crim masclista cada deu minuts

- ARA Un home mata la seva exdona a trets
- ARA Més denúncies que mai per violència masclista
- ARA "Volem un barri lliure de violències masclistes"
- ARA "Més recursos" contra la violència masclista
- El Mundo 27 puñaladas con los niños delante
- El Mundo Un hombre mata a puñaladas a su pareja en Lepe
- El Mundo Muere una mujer apuñalada por su pareja
- El Mundo Mata a puñaladas a su ex pareja en la tienda donde trabaja en Palma
- El Mundo Otra mujer que denunció muere acuchillada
- El Mundo Estrangula a su pareja, con la que tenía una hija
- El Mundo Un hombre con orden de alejamiento estrangula a su ex pareja en Madrid
- El Mundo Estrangula a su mujer y se entrega en Orihuela
- El Mundo La madre murió estrangulada y las hijas, asfixiadas
- El Mundo Muerte en los veinte
- El Mundo Detenido el maltratador que secuestró a sus 2 hijos en Sevilla
- El Mundo Asesina a su ex pareja 9 días después de que archivase la denuncia
- El Mundo Revisión en busca de crímenes machistas
- El Mundo Expertos cuestionan que se retire siempre la custodia al maltrador
- El Mundo Todo delito por machismo será contabilizado
- El Mundo La mitad de las muertes violentas de mujeres son por asesinatos machistas
- El Mundo Campaña feminista contra "el maltrato judicial"
- El Mundo Un agresor reincidente asesina a su pareja
- El Mundo Aumentan un 48% los menores enjuiciados por violencia de género
- El Mundo Mató a su pareja tras ser absuelto tres veces
- El Mundo Hombres víctimas de la violencia masclista
- El Mundo Asesina a su mujer delante de sus hijos
- El Mundo Mata a su ex mujer y a su ex suegra y sobrevive tras saltar de un octavo
- El Mundo Mata a su ex pareja de una brutal paliza en la calle
- El Mundo Las maltratadas son "testigos cualificados"
- El Mundo Un octogenario asesina a su mujer y después se suicida
- El Mundo Un hombre mata en Francia a su mujer, hijo y suegros españoles
- El Mundo Las denuncias por violencia machista aumentan un 8,4%
- El Mundo El Estado pagará por no proteger a una víctima de violencia machista
- El Mundo Hallan muertos a una pareja y sus dos hijas en su casa de Tenerife
- El Mundo Un policía jubilado asesina a su mujer y hiere a su pareja
- El Mundo El hijo de un agresor no necesitará su permiso para recibir terapia
- El Mundo Los servicios sociales podrán declarar a las mujeres "víctimas"
- El Mundo El 'decretazo' de violencia de género rompe el consenso político
- El Mundo Detenido tras asesinar a su pareja en un piso de Nou Barris
- El Mundo Mata a su madre y a su mujer y luego se suicida

El Mundo	Sólo 6 de las 33 asesinadas en 2018 denunciaron, el peor dato en 12 años
El Mundo	Un 'novio de la muerte' bajo sospecha
El Mundo	La violencia de género se cobra dos vidas en 24 horas
El Mundo	Piden que médicos acrediten a las víctimas de violencia de género
El Mundo	Asesinada en Úbeda una mujer que había denunciado a su pareja
El Mundo	25-S, el día de toda la violencia de género
El Mundo	27 niños asesinados; seis casos denunciados
El Mundo	El Tribunal Supremo endurece los fallos por delitos machistas
El Mundo	Un hombre mata a su expareja en Sevilla; investigan otros dos casos
El Mundo	21 años por matar a su ex pareja
El Mundo	180 asesinos de género, a estudio
El Mundo	L'Hospitalet exporta una 'app' contra la violencia machista
El Mundo	Detenido en Zaragoza el 'Rey del cachopo' por la muerte de su novia
El Mundo	El juez manda a prisión al 'Rey del cachopo'
El Mundo	Familias rotas por el crimen de género
El Mundo	El parricida de Getafe ahogó a sus dos hijos
El Mundo	Herida en La Rioja por los disparos de su marido
El Mundo	Un hombre mata de un tiro a su pareja, atropella a la hija y luego se suicida
El Mundo	Detenida por matar a tiros a su pareja en El Vendrell
El Mundo	Una mujer de denuncia no puede acabar asesinada
El Mundo	"Soy víctima y puede creerse que pecho de venganza, pero no es así"
El Mundo	"Una orden de alejamiento da lo mismo: un puñal gana a un papel"
El Mundo	Huérfanos de la violencia machista y sin pensión
El Mundo	"El sistema no ha dado respuesta a las víctimas que acudieron a él"
El Mundo	Cataluña, a la cola de las órdenes de protección a víctimas machistas
El País	El hombre de Blanes asestó 20 puñaladas a su mujer
El País	Un detenido en A Coruña por matar a su mujer a cuchilladas
El País	Detenido un hombre por matar a puñaladas a su pareja
El País	Dos mujeres mueren en Bilbao y Granada a puñaladas
El País	Un hombre mata a puñaladas a su expareja delante de sus hijos
El País	La mujer e hijas del militar de La Orotava fueron asfixiadas
El País	Un hombre hiere a su bebé al agredir a puñetazos a la madre
El País	Detenido tras estrangular a su pareja en Zaragoza
El País	Un hombre muere al caer vacío al intentar entrar en casa de su expareja
El País	"Entre 15 y 20 hombres planean en este momento matar a su pareja"
El País	Una mujer denuncia a su expareja por secuestrar a sus dos hijos
El País	Detenido un ex policía local condenado por maltrato tras retener a sus hijos en Sevilla
El País	Un ex policía local maltratador y macabro
El País	La protección de los menores, en el aire
El País	Un joven agrede a dos mujeres y amenaza a su pareja

El País "Hay más presos por violencia de género que por tráfico de drogas"

El País Detenido por apuñalar a su expareja

El País Atrapadas en el maltrato de la vida

El País Un hombre mata en Tenerife a su pareja, primera víctima del año

El País La llamada de un niño de seis años permite detener a un maltratador

El País Setenta medidas del pacto contra la violencia de género requieren modificar 15 leyes

El País Un hombre denunciado seis veces por maltratar a dos mujeres mata a su actual pareja

El País Cómo descubrir a un agresor reincidente

El País "Un maltratador jamás será un buen padre"

El País El "riesgo bajo" del último homicida machista

El País Maltratadas mucho antes de cumplir los 18

El País 2017 ha sido el año con más denuncias por violencia machista

El País Un hombre mata a sus dos hijos en Getafe y se suicida

El País El concurso de las pulseras de control a maltratadores queda desierto

El País El número de policías contra la violencia de género ha descendido un 15% desde 2012

El País Un hombre mata a su pareja delante de sus hijos

El País Terapia para rehabilitar a maltratadores

El País Un hombre mata en Vitoria a su expareja y a la madre de esta y se lanza al vacío

El País Un hombre con orden de alejamiento mata a su expareja

El País La muerte de una joven en Granada fue un asesinato machista

El País 653 menores viven protegidas contra la violencia machista, la cifra más alta en cinco años

El País Liberada una joven que pasó tres meses secuestrada

El País Narrar el maltrato en carne propia para intentar entenderlo

El País Detenido un hombre por asesinar a su pareja en Badalona

El País Asesinadas sin dar la voz de alarma

El País Un hombre mata a su mujer y se suicida

El País Dos asesinadas por sus parejas en Madrid y Asturias

El País Asesinada una mujer en Lepe en un posible caso de violencia de género

El País Dos de los últimos acusados de asesinar a sus parejas tenían orden de alejamiento

El País Detenido tras matar a su mujer en un pueblo de Madrid

El País Un hombre mata en Francia a cuatro de sus familiares de origen español

El País Más dinero contra la violencia machista para los Ayuntamientos

El País Andalucía equipara a las víctimas de violencia sexual con las de género

El País La Guardia Civil investiga la muerte de cuatro miembros de una familia en Tenerife

El País Cuatro cadáveres y una nota llena de reproches familiares

El País El 17,6% de las mujeres sufrieron violencia machista en 2016

El País Los silencios de Paula

El País El Pacto contra la Violencia de Género obtiene fondos casi un año después de su aprobación

El País Las víctimas de violencia de género tendrán protección aun si no denuncian

El País Un anciano detenido por matar a su mujer en Barcelona

El País Los maltratadores tendrán orden de alejamiento aunque no causen lesiones
El País Arrestado un joven por matar a su pareja en Barcelona
El País Un hombre se entrega tras asesinar a su pareja en Orihuela
El País El maltratador está siempre 'online'
El País El juez investiga a la madre de un hombre acusado de matar a su esposa en Navarra
El País El crimen que no alteró las fiestas
El País Un hombre mata a su mujer y a su madre y se suicida
El País Dos asesinadas y tres huérfanos en 24 horas por violencia machista
El País Una muerta grabada en un vídeo estremecedor
El País La lucha contra la violencia machista se apoyará en los Ayuntamientos
El País Un anciano mata a su mujer y se suicida en Barcelona
El País Una juez denegó protección a las niñas asesinadas por su padre en Castellón
El País Asesino, pero "buen padre de familia"
El País La justicia admite fallos que desprotegieron a cinco asesinadas por machismo
El País "Temo por la integridad de mis hijas"
El País El Supremo agrava la pena a un agresor por despreciar a la mujer
El País "Maguette dio la vida para evitar separar a sus niñas"
El País "Nos enfrentamos a kamikazes de género"
El País La policía evaluará el riesgo de asesinato de las víctimas del machismo
El País El accidente mortal de un padre y su hijo fue violencia machista
El País Castilla-La Mancha aprueba una ley pionera contra la violencia machista
El País El Poder Judicial investiga a un juez que se mofó de una maltratada
El País Un hombre mata a su expareja y hiere a su hija en La Garrotxa
El País Asesinada tras una vida de maltrato y silencios
El País Una gran aficionada al country
El País Los jueces de violencia machista deberán pasar una prueba selectiva
El País Detenida una mujer por un asesinato en El Vendrell
El País "Mi esposa tenía cosas buenas. Cocinaba bien"
El País Dos asesinadas por violencia machista en Sevilla y Pamplona
El País 52.000 euros para un padre que no pudo ver a sus hijas en ocho años
El País El Rey del Cachopo, final de la escapada
El País Un hombre mata a su expareja en un aparcamiento de Palma de Mallorca
El País De Rey del Cachopo a sospechoso de asesinato
El País De Rey del Cachopo a 'discípulo' de Arzak
El País La violencia machista aparta del trabajo a cientos de mujeres al año
El País Maltrato virtual' para tomar conciencia del problema
El País Por qué no denuncian las maltratadas
El País La vida al otro lado de la violencia
El País "Quiero lo mejor para mis hijos: no los dejo sin casa"
El País ¿Un crimen conduce a otro crimen? No está acreditado

El País El Gobierno indulta a una mujer que mató a su expareja
El País El parricida de Getafe ahogó a sus dos hijos antes de incendiar su piso y suicidarse
El País La policía busca a un hombre que tiró a su pareja por la ventana
El País Un hombre mata a tiros a su pareja en Granada
El País Un policía jubilado asesina a tiros a su esposa en Astorga
El País Detenido un hombre por matar a su mujer de un disparo
El País Asociaciones de mujeres se quejan de los prejuicios de los tribunales
El País Violencia de género: el Gobierno solo aporta 80 de los 200 comprometidos
El País "La ley aún no tiene fondos, y los políticos se fotografían con víctimas"
El País Mujeres Juezas pide medidas
El País La trampa del amor romántico
El País El grito de auxilio que no se escuchó
El País Las valoraciones de riesgo funcionan a medio gas
El País "Ya es tarde para mí y sobre todo para mis hijas. El sistema ha fallado"
El País "Parece tener más derechos él como preso que yo como víctima"
El País "No tenemos coordinación para proteger a las víctimas"
El País Clamor en las calles para el cumplimiento inmediato del pacto contra la violencia
El País UGT denuncia la precariedad de quienes atienden a las maltratadas
El Periódico Muere apuñalada por su novio una vecina de Ciutat Meridiana
El Periódico Tretze anys per intentar cremar viva la seva dona
El Periódico Un hombre se suicida tras dejar a su mujer en su casa en llamas
El Periódico Un home de 82 anys mata a ganivetades la seva dona malalta
El Periódico Un maltractador segresta els seus dos fills durant una vista legal
El Periódico Els mitjans i la violència masclista
El Periódico La violència masclista obliga a deixar la feina una dona al dia
El Periódico La falta de diners frena l'arrencada del pacte antimasclista
El Periódico Espanya sospesa ampliar la noció de violència masclista
El Periódico El poder judicial amplia el concepte de delicte masclista
El Periódico Alliberada una maltractada gràcies a una 'app'
El Periódico Detingut un home per retenir la parella i pegar-li
El Periódico Quan les víctimes són menors
El Periódico Fons contra la violència masclista
El Periódico El pacte antiviolença masclista trontolla
El Periódico El govern perfila canvis en la llei contra els mals tractes
El Periódico ¿On queda el pacte d'Estat?
El Periódico Patricia estava contenta
El Periódico Un assassinat ancestral
El Periódico L'oposició acusa Rajoy de "torejar" el pacte antimasclisme
El Periódico Detingut a l'Hospitalet un home per intentar matar la seva parella
El Periódico "La violència psicològica et destrueix com a persona"

El Periódico	Com criar i crear un maltractador
El Periódico	Un home mata la seva dona a Badalona
El Periódico	Una dona de 24 anys mor assassinada per la parella a Lepe
El Periódico	Dues dones moren assassinades en mans de la seva parella en un dia
El Periódico	Detinguda la parella de la jove mare assassinada a Lepe
El Periódico	Un nou crim eleva a quatre les dones mortes des de divendres
El Periódico	Assassinats a França una dona espanyola, el seu fill i els pare
El Periódico	Conjura contra el masclisme
El Periódico	Més denúncies, la mateixa violència
El Periódico	El 74% de les agressions a dones no es denuncien
El Periódico	Només es denuncia el 26% dels casos de violència masclista
El Periódico	Les onades de calor disparen els crims per motiu de gènere
El Periódico	Un reflex de la falta d'igualtat real
El Periódico	Un policia jubilat mata la seva dona de 62 anys a Astorga
El Periódico	Trobat mort un matrimoni i les seves dues filles a Tenerife
El Periódico	La dona i les dues nenes de la Orotava van morir asfixiades
El Periódico	Les víctimes de mals tractes rebran ajuda sense denunciar
El Periódico	Atenció a les maltractades
El Periódico	Detinguda una dona per matar el seu maltractador
El Periódico	Un home mata la seva dona i la seva mare a Saragossa
El Periódico	Suport unànime al decret contra la violència masclista
El Periódico	Trobat mort un matrimoni al seu pis del Poble-sec
El Periódico	Soles i assassinades
El Periódico	Nova jornada negra per la violència domèstica
El Periódico	Una altra dona és assassinada per la parella amb ordre d'allunyament
El Periódico	El parricidi de Castelló va amenaçar la seva ex: "Em carregaré el que més estimes"
El Periódico	El sistema va fallar amb les cinc assassinades
El Periódico	Assassinat masclista i denúncia prèvia
El Periódico	El Poder Judicial investiga un jutge que va insultar una maltractada
El Periódico	Crim masclista comès per un home amb ordre d'allunyament
El Periódico	La policia interrogarà les dones maltractades sobre els fills
El Periódico	Stop' a la violència masclista
El Periódico	Maltractadors sense control
El Periódico	El govern dona un nou impuls als braçalets anti mals tractes
El Periódico	Condemnats quasi el 70% dels jutjats per agressió
El Periódico	"Temo per la vida de la meva filla"
El Periódico	Igualtat impulsa més mesures del pacte antimasclista
El Periódico	Un home amb cinc denúncies mata l'exparella a Sevilla
El Periódico	L'accés per a jutge de violència masclista serà més exigent
El Periódico	Els orfes de totes les dones assassinades cobraran pensió

El Periódico	El rebuig a la violència masclista creix entre els homes
El Periódico	Interior lanza una campaña para combatir la violencia machista
El Periódico	Des de l'infern
El Periódico	"Mare, no truquis a la policia o el pare ens pegarà
El Periódico	Sentències com les de 'La manada' frenen les denúncies
El Periódico	La igualtat requereix que noves masculinitats s'obrin pas
El Periódico	"La meva filla tremola si li crido"
El Periódico	Mals temps per a la dona
El Periódico	El masclisme mata
El Periódico	Les dones ocupen el carrer contra "la pandèmia masclista"
El Periódico	Una dona assassinada a Montsó, víctima número 45 del 2018
El Periódico	Cau a l'Argentina un fugit que va matar la seva parella
El Periódico	Espanya revisa la seva llista de casos dubtosos
El Periódico	La tolerància amb la violència estructural
El Periódico	Indult parcial a una dona que va matar el seu exnòvio maltractador
El Periódico	Catalunya rebutja protegir el 50% de les maltractades que no sol·liciten
El Periódico	Un home mata la seva exparella a Burgos d'una pallissa "extrema"
El Periódico	Un home mor al caure del terrat de l'edifici de l'exparella
El Periódico	Detingut per tancar la seva dona un mes i abusar d'ella
El Periódico	Una dona mor a Granada pels trets del seu marit
El Periódico	Detinguda una dona per matar la seva parella d'un tret al Vendrell
El Periódico	Les dones exigeixen vetar que els maltractadors visitin els seus fills
El Periódico	La violència masclista requereix més dotació
El Periódico	Avancem en el 'no és no'
El Periódico	"Va matar la nostra mare i ens va robar la vida"
El Periódico	El pacte contra el mal tracte compleix un any i el drama segueix
El Periódico	Inquietud davant la llei
El Punt Avui	Assassina la seva parella a ganivetades a Barcelona
El Punt Avui	Un home mor a Sabadell en caure quan intentava entrar a casa de la seva exparella
El Punt Avui	Realitat virtual per rehabilitar maltractadors
El Punt Avui	Augmenten un 17% les denúncies per violència masclista
El Punt Avui	Aterrada pel marit i la justícia
El Punt Avui	Detenen un home a l'Hospitalet per haver intentat matar la dona
El Punt Avui	Els forenses volen avaluar el risc de tots els agressors de violència masclista
El Punt Avui	Canviar la mirada cap a la víctima
El Punt Avui	"Espanya encara limita la violència masclista"
El Punt Avui	Insten a ampliar l'atenció contra el masclisme
El Punt Avui	Poques peticions d'indemnització per violència masclista
El Punt Avui	Un home mata la seva parella a Badalona
El Punt Avui	Un 17% de les dones van rebre violència masclista el 2016

- El Punt Avui Foragitar l'agressor
- El Punt Avui Detenen un veí de Sants acusat de matar la dona
- El Punt Avui Investiguen si un home va matar la dona i es va suïcidar
- El Punt Avui Mata la dona a trets, atropella la filla i se suïcida
- El Punt Avui Detenen una dona acusada de la mort d'un home al Vendrell
- El Punt Avui "L'agressor masclista no és un monstre, conviu entre nosaltres"
- El Punt Avui Catalunya, a la cua en l'aplicació de l'agreujaent de gènere
- El Punt Avui Mai més soles
- El Punt Avui El clam contra la violència masclista pren el carrer
- La Vanguardia Presó per a un home que va apallissar la seva dona per una amista a Facebook
- La Vanguardia Detingut per haver clavat una pallissa brutal a la dona en ple carrer a Mataró
- La Vanguardia Un home intenta matar la seva parella i ella l'apunyala
- La Vanguardia La víctima de Blanes va rebre una vintena de punyalades
- La Vanguardia Presó sense fiança per apunyalat la dona i ferir la filla
- La Vanguardia Un home apunyalat de mort la seva parella i la deixa a la porta de l'hospital
- La Vanguardia Apunyalat la seva dona mentre dormia a casa, a Mataró
- La Vanguardia Ferit pels Mossos un home que volia matar la dona i els amenaçava amb un ganivet
- La Vanguardia Un home escanya la seva dona a Badalona i es lliura
- La Vanguardia Detingut un home de 57 anys per haver escanyat la seva dona a Orihuela
- La Vanguardia Presó per a l'home que va matar la seva dona a Azuqueca
- La Vanguardia Sanitat recula en la intenció d'obrir als homes el telèfon del maltractament
- La Vanguardia Una dona de Tenerife, primera víctima mortal del 2018 per violència masclista
- La Vanguardia Quatre anys d'abusos i aïllament
- La Vanguardia Un altre assassinat
- La Vanguardia La preocupació per la violència masclista creix 3 punts, segons el CIS
- La Vanguardia Detingut per violar i segrestar durant un mes la seva dona
- La Vanguardia Condemnat una dona per fingir un maltractament
- La Vanguardia La realitat virtual posa a la pell de les seves víctimes els maltractadors
- La Vanguardia La violència masclista en menors es triplica en 10 anys
- La Vanguardia "A mi l'ajuda em va salvar la vida", diu la dona que llega la casa per a maltractades
- La Vanguardia Dues dones, en estat greu per atacs de les seves parelles a Múrcia i Tenerife
- La Vanguardia Revocat l'indult a la dona maltractada que va eludir el règim de visites de la seva filla
- La Vanguardia Detingut un traficant per haver retingut i agredit la seva parella
- La Vanguardia Acusat de matar la seva parella a Albox
- La Vanguardia Un home gairebé mata la seva ex tot i l'ordre d'allunyament
- La Vanguardia Crítiques per la falta de 120 milions a la partida per a violència masclista
- La Vanguardia Un home mata la seva dona a Blanes, la primera víctima de l'any a Catalunya
- La Vanguardia Fills desemparats
- La Vanguardia Una altra dona assassinada per l'ex, la novena del 2018
- La Vanguardia Un home assassina la seva exdona i la mare d'ella en un altre crim masclista

- La Vanguardia Un altre crim masclista eleva a onze les mortes aquest any
- La Vanguardia Nova protesta de les dones el 16-M pels pressupostos
- La Vanguardia Nova mort per violència masclista
- La Vanguardia El crim de Granada va ser violència de gènere, segons els indicis
- La Vanguardia La mort de la jove de Las Gabias va ser un crim masclista
- La Vanguardia Al final sí que hi haurà 200 milions per a la violència masclista
- La Vanguardia Creixen un 15% les víctimes adolescents de la violència masclista
- La Vanguardia Trobada morta a Àlaba, amb signes de violència, una dona alemanya
- La Vanguardia Una dona assassinada a Saragossa per la parella, la 17a víctima d'aquest any
- La Vanguardia Dues dones assassinades per la parella en menys de 12 hores
- La Vanguardia Una dona és assassinada per la seva parella, amb una ordre d'allunyament
- La Vanguardia Detinguda a prop de Lepe l'exparella de la jove assassinada dissabte
- La Vanguardia Un nou assassinat masclista a Madrid apuja a 4 la xifra de víctimes des de divendres
- La Vanguardia Un 51% de les catalanes han patit agressions masclistes
- La Vanguardia La fotografia en fets d'un flagell
- La Vanguardia En cinquè crim masclista del juliol eleva a 22 els assassinats des del gener
- La Vanguardia Troben els cadàvers d'una parella i les seves dues filles a Tenerife
- La Vanguardia La veritat de l'Àngela
- La Vanguardia Un policia jubilat mata d'un tret la seva exdona
- La Vanguardia Madrid dona 20 milions més als ajuntaments per a violència masclista
- La Vanguardia Protegides sense denunciar
- La Vanguardia Un octogenari mata la seva dona
- La Vanguardia Maltractament sense lesions implica ordre d'allunyament
- La Vanguardia La detinguda per haver matat el seu home s'havia casat tres vegades abans
- La Vanguardia Assassinada la seva xicoteta per gelosia a Nou Barris
- La Vanguardia Presó pel crim masclista de Nou Barris
- La Vanguardia Dues dones assassinades a Huarte i Oriola
- La Vanguardia Detinguda una dona acusada de matar la seva parella, denunciada per maltractament
- La Vanguardia Un home mata la seva dona i la seva mare malaltes
- La Vanguardia Consens polític per intentar aturar la violència masclista
- La Vanguardia Detingut per haver violat i segrestat la xicoteta
- La Vanguardia Troben morts una parella al Poble Sec
- La Vanguardia Detingut un home a Úbeda acusat d'assassinar la seva exdona, de 40 anys
- La Vanguardia El parricida de Castelló a la seva parella: "Et pots anar acomiadant de les nenes"
- La Vanguardia El TS aplica l'agrujant de gènere a una agressió
- La Vanguardia Enxampat un jutge dient "filla de puta" a una maltractada
- La Vanguardia Detinguda la parella de la dona morta a Almería
- La Vanguardia Detinguda una dona per homicidi
- La Vanguardia Possible cas de violència masclista a Navarra
- La Vanguardia Dues mortes més per violència masclista

- La Vanguardia La pensió d'orfanat per violència masclista serà, al menys, de 600€
- La Vanguardia Un 20% dels nois joves veuen normal controlar la parella
- La Vanguardia Detingut el 'rei del cachopo' per la mort de la seva exparella
- La Vanguardia El 'rei del cachopo' diu que és innocent de l'assassinat de la seva exparella
- La Vanguardia "He maltractat les meves parelles"
- La Vanguardia Obligades a deixar la feina
- La Vanguardia El 25-N, marcat de nou per sentències masclistes
- La Vanguardia Aturat al Congrés
- La Vanguardia Una altra víctima i dos orfes
- La Vanguardia L'Executiu indulta una dona que va matar l'exparella, que la maltractava
- La Vanguardia El parricidi de Getafe va ofegar els dos fills abans de cremar la casa
- La Vanguardia Un home assassina la seva dona de dos trets a A Coruña
- La Vanguardia Mata la seva exdona a trets, al mig del carrer, en un poble de Girona
- La Vanguardia Un home mata a trets l'exnòvio a Navarra i se suïcida
- La Vanguardia El pacte de violència de gènere comença sense diners
- La Vanguardia "Els polítics ens han abandonat"
- La Vanguardia Milers de dones exigeixen els 200 milions compromesos per a violència de gènere
- La Vanguardia "Ni una menys"